

שלה. מאז הקמתה האוניברסיטה הפתוחה פונה לקהל רחב ומאפשרת לו נגישות להשכלה אקדמית איכותית וגבוהה. הסטודנטים שלומדים באוניברסיטה הפתוחה מגיעים מכל שכבות וקבוצות האוכלוסייה, מהמרכז ומהפריפריה החברתית, הגיאוגרפית והכלכלית של המדינה. האוניברסיטה הפתוחה מקפידה לקיים איכות למדנית ומדעית גבוהה לצד קבלה פתוחה, תוך שימוש בשיטות הוראה מגוונות וייחודיות וגמישות בזמן, במקום ובקצב הלמידה. המשכנו השנה להנגיש תכנית לימודים אוניברסיטאית מוקפדת בכל התחומים המוצעים ובכל מקום שבו יש להם ביקוש. לשמחתנו רבים מהבוגרים שלנו משולבים בצמתים מרכזיים בחברה. לימוד ורכישת ידע חשובים מאוד לאדם הלומד, למשפחתו, לקהילה ולחברה כולה. חשיבות זו מתעצמת בחברה בת־זמננו, שהיא מכוונת ידע ומבוססת עליו. נגישות לידע היא מנגנון של עוצמה אישית, משפחתית וקהילתית, היות שהיא מאפשרת השתלבות פעילה בחברה ובתעסוקה ולקיחת חלק בחיים החברתיים, הכלכליים והפוליטיים.

באוניברסיטה הפתוחה לומדות קבוצות מגוונות של סטודנטים. מאמצים רבים נעשו גם השנה כדי להתאים את חומרי הלמידה לקבוצות אלה, לשפר את ההתמדה של הסטודנטים ולאתר קבוצות סטודנטים חדשות.

בשנים האחרונות אנו עדים למגמה מבורכת של גידול במספר הסטודנטים המצטיינים שיכולים ללמוד בכל אוניברסיטה ובחרים ללמוד באו"פ בשל האיכות הגבוהה של הלימודים, הגמישות במועדי הלמידה והביזור הגיאוגרפי של מרכזי הלימוד. ניכר גידול במספר הסטודנטים הבאים ללמוד מדעי המחשב, הנדסה, תעשייה וניהול ומדעי הטבע.

בשנה האחרונה ראינו גידול מבורך בתלמידי תיכון הבאים ללמוד באו"פ. לחלקם לימודים אלה מחליפים את הבגרות במקצועות מסוימים תוך צבירת נקודות זכות ללימודים בכל מוסד אקדמי בעתיד. בין התלמידים האלה זוכי פרסים בתחרויות ובאולימפיאדות בין־לאומיות.

במהלך השנה המשכנו להציע תכניות לימודים בתחומי ידע מגוונים לתואר בוגר ולתואר מוסמך. האיכות הגבוהה המוקפדת של חומרי הלימוד היא אבן יסוד בהערכה של אנשי אקדמיה באוניברסיטאות בארץ ובעולם לרמת הלימוד של האו"פ. המשכנו לעדכן את הקורסים ולוודא שהתכנים שלהם עשירים ורלוונטיים. כמו כן המשכנו להרחיב את אפיקי המעבר מהאו"פ לאוניברסיטאות אחרות.

דוח זה מסכם את שנת כהונתי הראשונה כנשיאת האוניברסיטה הפתוחה. במהלך השנה התוודעתי להיקף המרשים של פעילות האוניברסיטה בהוראה, בפיתוח, במחקר ובפעילות חוץ־אקדמית. זיהיתי את היכולות והחוזקות של האוניברסיטה ועמדתי על אתגרים שונים שעומדים בפנינו בשנים הבאות. במהלך השנה העמקנו את הפעילות שלנו בתחומים רבים והשקנו יוזמות חדשות. הפעילות העשירה מפורטת בדפי הדוח שלפניכם, ובפתח דבר אתייחס רק לחלק קטן ממנה.

בשנת תשע"ט למדו באו"פ 48,467 סטודנטים, מתוכם 45,328 סטודנטים לתואר ראשון. מספר זה הוא נכבד בפני עצמו, אך הוא משמח עוד יותר, כיוון שהוא מציג לראשונה זה שנים אחדות עלייה במספר הסטודנטים הלומדים באוניברסיטה הפתוחה. אנו מקווים שמגמה זו תימשך גם בשנים הבאות.

באוניברסיטה הפתוחה חרטה על דגלה את ערך המחויבות לשינוי חברתי, ערך המעוּגן בבסיס הפעילות האקדמית

הלימוד והיחשפות שלהם לתוכני הלימוד. במהלך השנה הקרובה נמשיך לעקוב אחר התוצאות של שילוב השיטה בקורסים, ותבנות שתעלינה ממעקב זה תשולבנה בפיתוח הקורסים בעתיד.

החוקרים של האוניברסיטה הפתוחה ממשיכים לזכות בפרסים תחרותיים בארץ ובעולם. רשות המחקר הרחיבה את התשתיות העומדות לרשות החוקרים כדי לסייע בהגשת הצעות מחקר. לאחרונה קיבלה הרשות מענק מות"ת ו־ISERD (המינהלת הישראלית למו"פ האירופי), שיאפשר לקדם את ההשתתפות של חוקרי האו"פ בתכנית המחקר והחדשנות האירופית.

מכוני המחקר שלנו ממשיכים בפעילות המגוונת שלהם. בימים אלה התבשרנו על הענקת פרס נובל לאולגה טוקרצ'וק, שספרה **ספרי יעקב פרנק** יראה אור בשנת 2019 בהוצאת כרמל, בשיתוף המכון לחקר היחסים בין יהודים, נוצרים, מוסלמים של האו"פ. פרופ' יונתן מאיר מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב ופרופ' אבריאל ברלוב מהאו"פ ערכו את התרגום עריכה מדעית והוסיפו אחרית דבר.

במהלך השנה הועמק הקשר בין האוניברסיטה הפתוחה לתעשייה. בנוסף לקבוצות שלומדות לקראת תואר במינהל עסקים, למשל, בתעשייה האווירית ובגופים נוספים בתעשייה, הופעלה לראשונה תכנית לתואר בוגר במדעי הטבע, בהדגשת כימיה, במפעל אינטל קרית גת. בתכנית לומדים כמאה סטודנטים, והלימודים מתקיימים בתוך המפעל, למעט מפגשי מעבדות המתקיימים בקמפוס האו"פ רעננה. כמו כן נחתם הסכם לשיתוף פעולה ראשון מסוגו עם חברת ווסטרן דיגיטל. במסגרת ההסכם ייחשפו סטודנטים ללימוד תכנים דיגיטליים חדשים, שיפותחו לטובת הסטודנטים באוניברסיטה הפתוחה ועובדי ווסטרן דיגיטל. החברה מצידה תתרום ציוד למעבדה שתוקם באוניברסיטה הפתוחה ותשרת את הלומדים בקורס וצורכי הוראה נוספים.

במהלך השנה התחילה האו"פ לשדר פודקאסט במטרה להגביר את העניין הציבורי במחקרים אקדמיים. הפודקאסט "אדרבא" הוא פרי שיתוף פעולה בין האוניברסיטה הפתוחה ובין גלי צה"ל. הפודקאסט מונחה על ידי פרופ' תמר הרמן ופרופ' אורן סופר, והוא בנוי כשיחה נינוחה עם מומחים אקדמיים בתחומים שונים. השיחות מסודרות במקבצים של ארבע שיחות ממוקדות מחקר סביב נושא אחד. למשל,

השנה הוקם בית הספר למדיניות ציבורית לעובדי המדינה, המעניק תואר במדעי החברה והרוח עם דיפלומה במדיניות ציבורית. כבר בשנה זו למדו בבית הספר כמאתיים סטודנטים.

בשנה זו נערכו חילופי בעלי תפקידים מרכזיים באוניברסיטה, באקדמיה ובמינהל. פרופ' שרה גורי-רוזנבלט סיימה את תקופת כהונתה כמשנה לנשיאה לעניינים אקדמיים, ובמקומה מונה פרופ' גיא מירון. פרופ' חיים סעדון סיים את תפקידו כדיקן הלימודים, ובמקומו מונה פרופ' אופיר מינץ-מנור. גב' רונית בראון-קניס מונתה לסמנכ"לית משאבי אנוש במקום מר יוסי מאורי שפרש לגמלאות. גב' אסנת גץ מונתה לסמנכ"לית שירותי הוראה במקום גב' חנה קליין שפרשה לגמלאות. גב' שרית וויאקובסקי מונתה למנהלת הספרייה במקום ד"ר חוה מוסטיגמן שפרשה לגמלאות. כמו כן מונו ד"ר ליאור כהן לראש היחידה לאנגלית וגב' לימור חיימזון לראשת התכנית הארצית "אקדמיה לתלמידי תיכון" בדיקנט הלימודים האקדמיים. תודה וברכות לכולם.

במהלך השנה נערך פורום לחברי סגל בכיר שהצטרפו לאו"פ בשנתיים האחרונות. במסגרת הפורום התקיימו מפגשים בהם התוודעו חברי הסגל לייחודיות של האוניברסיטה הפתוחה, לתחומי הפעילות שלה ולציפיות מהם כאנשי סגל באוניברסיטה.

בשנים האחרונות חלה מהפכה בדרכי ההוראה באו"פ. לצד שימור הספרים הכתובים אומצו שיטות טכנולוגיות חדשות, וכיום חלק גדול מהלמידה נעשית באמצעות אתרי קורסים, המשלבים מדריכי למידה עם הנחיה. לאו"פ אולפנים חדישים המאפשרים למקסם את האפשרויות הדיגיטליות ולקיים הוראה באמצעות מערכת זום (ZOOM), לצד הוראה מרחוק, וכל זאת בשילוב הוראה פרונטלית בקורסים מתקדמים ולקבוצות ייחודיות, שאלהן נוכחנו כי יש לפנות באמצעות הנחיה אישית. שינויים אלה מצריכים היערכות שונה של סגלי ההוראה ומאפשרים לקיים מעקב טוב ויעיל אחר ביצועי הסטודנטים. השנה הושק פורמט חדש המותאם לפדגוגיה של רצפי למידה. הפורמט מאפשר פרסונליזציה של למידה, הבנה עמוקה של תהליכי למידה של הסטודנטים וכן אפשרות לקיים מעקב ספציפי אחר הסטודנט הבודד. כתשעים קורסים נמצאים כיום בשלבים שונים של שילוב רצפי הלמידה. נתונים ראשוניים מראים ששיטת הרצפים מביאה ליתר מעורבות סטודנטים בחומרי

הפעילות של גיוס המשאבים בארץ ובעולם הורחבה עם השקת חוג יידיים בג'נבה ועריכת אירוע בבית השגריר הישראלי בלונדון. מר רוני קוברובסקי מונה ליו"ר חוג יידי האוניברסיטה הפתוחה בישראל.

לצערנו נפרדנו השנה מפרופ' סוניה רוקס שהלכה לעולמה. סוניה הייתה חוקרת מובילה בארץ ובעולם בתחום של פסיכולוגיה חברתית. היא מילאה תפקידי מפתח באו"פ: דיקן הלימודים האקדמיים, חברת מועצת האו"פ וחברת הוועד המנהל. כמו כן נפרדנו ממר מאיר שמגר, נשיא בית המשפט העליון לשעבר. הנשיא שמגר כיהן כחבר במועצת האוניברסיטה הפתוחה מיום היווסדה ותרם תרומה נכבדה לפעילות האו"פ, לרבות ניסוח החוקה והתקנון הכללי שלה. בשנת 1993 הוענק לנשיא שמגר תואר עמית לשם כבוד של האוניברסיטה הפתוחה.

עם סגירת הדו"ח התבשרנו על כך שהאוניברסיטה הפתוחה דורגה זו השנה השישית במקום ראשון בין האוניברסיטאות בסקר שביעות רצון שנערך מטעם התאחדות הסטודנטים. הסטודנטים שיבחו את איכות התכנים האקדמיים, את איכות ההוראה ואת התאמתה לתקופה הנוכחית. אנחנו גאים בכל הסגלים שלנו שתורמים בעקביות לדירוג הגבוה של האוניברסיטה הפתוחה.

א. א. גולדברג

לקראת חגי תשרי השנה נושאי השיחה עסקו, בין השאר, במקומן (או היעדרן) של הנשים בחגי ישראל, בחגים היהודיים ובתרבות האזרחית, במושגים בסיסיים בלוח השנה, בחגים המוסלמיים ובקשיים נפשיים שמתעוררים בחגים. התכניות זוכות לתגובות נלהבות, ועד היום היו להן אלפי מאזינים.

שבוע הספר תשע"ט שנערך ביוני השנה, היה חגיגה אמיתית של שתי הוצאות הספרים שלנו - למדא עיון ולמדא לימוד. הצבנו דוכנים בכיכר רבין בתל אביב, במתחם התחנה בירושלים ובמרכז הכרמל בחיפה. הדוכנים זכו למבקרים רבים, וההכנסות משבוע הספר עלו באופן משמעותי בהשוואה לשנה שעברה.

האוניברסיטה הפתוחה ממשיכה להוביל באיכות ההנגשה של שירותיה לסטודנטים עם מוגבלות. השנה שילבנו שימוש בטכנולוגיות חדשות (למשל, הדפסה של תרשימים בתלת ממד, שימוש במשקפי "אורקום" המסייעים לכבדי ראייה) לצד הגברת המאמצים להנגשת כל חומרי הלימוד המודפסים בהוצאה לאור של האוניברסיטה הפתוחה והנגשה של אתרי הקורסים ואלפי שעות וידיאו במסגרת מרכז שה"ם.

בשנה האחרונה השיקה האו"פ, בשיתוף אגודת הסטודנטים, פרס שנתי לסטודנטים הבולטים בתרומה משמעותית וייחודית לקהילה או בעשייה חברתית בעלת השפעה נרחבת.